

**Відповіді на завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії
2026-2027
9 клас**

1.

1. А; 2. Д; 3. Г; 4. Б; 5. В (0-5 балів)

2.

1. Промисловий переворот; 2. Декабристи; 3. Опришки; 4. Масонство; 5. Романтизм;
6. Рокош; 7. Фузилер; 8. Нація; 9. Консерватизм; 10. Урбанізація. (0-10 балів)

3. На зображенні – фригійський ковпак. Учень має вказати, що він став символом Великої французької революції кінця XVIII ст. Він уособлював свободу, визволення від рабства та повалення абсолютизму. Учень повинен акцентувати увагу на тому, що ідеї Французької революції («Свобода, рівність, братерство») суттєво вплинули на всю Європу, спричинивши крах феодальних порядків, становлення громадянського суспільства, поширення ідей конституціоналізму та національного пробудження європейських народів. (0-10 балів)

4. 1) Україна; 2) слов'ян; 3) царя; 4) кріпака (або крепака) (0–4 бали).

Учень має вказати, що це уривок із «Книг буття українського народу» (або «Закону Божого»), які були основним програмовим документом КирилоМефодіївського братства (1846–1847 рр.). Автори документа (зокрема Микола Костомаров) бачили майбутнє України як вільної демократичної республіки, у якій буде скасовано самодержавство (монархію) та кріпацтво. Україна мала стати рівноправним членом цієї федеративної слов'янської держави.

5.

1. Квінтесенція абсолютизму; фраза підкреслює необмежену владу монарха і повне ототожнення держави з особою короля.
2. Цей афоризм ілюструє провідну роль Франції у європейських політичних та суспільних процесах першої половини XIX століття. Австрійський канцлер Меттерніх мав на увазі, що будь-які революційні спалахи чи зміна влади у Франції (як-от революції 1830 або 1848 років) миттєво викликали ланцюгову реакцію, стимулюючи революційні та національно-визвольні рухи по всій решті європейських держав.
3. Принцип «макіавеллізму» -- політичний прагматизм, згідно з яким заради досягнення вищої державної мети можна нехтувати нормами моралі.
4. Застереження від контактів із представниками імперії (солдатами-москалями), що несе за собою руйнацію доль і уособлює колоніальний гніт України.
5. Класичний імперський метод управління, який полягає у розпалюванні ворожнечі між підкореними народами задля легшого утримання влади над ними. (0-10 балів)

6. На карикатурі зображено поділи Речі Посполитої. Учень має вказати монархів: Катерина II (Російська імперія), Фрідріх II (Пруссія) та Йосиф II (Австрійська імперія). Події відбувалися

у три етапи: 1772, 1793 та 1795 роки. Монархів зображено за столом з картою, оскільки вони буквально «розрізали» і поділили між собою територію суверенної держави. Геополітичні наслідки для українських земель: вони опинилися у складі двох різних імперій. Правобережжя та Волинь відійшли до Росії, а Галичина та Буковина – до Австрії, що розірвало український етнічний і культурний простір. (0-10 балів)

7.

1. Д, Ї; 2. В, З; 3. А, Е; 4. Б, И; 5. Г, Є. (0-10 балів)

8. Персона по порядку: 1. Павло Пестель; 2. Олекса Довбуш; 3. Лук'ян Кобилиця; 4. Максим Залізняк.

Павло Пестель — лідер Південного товариства декабристів, який виступав за політичну перебудову Російської імперії (повалення самодержавства та встановлення республіки). Натомість Максим Залізняк (гайдамацький рух), Лук'ян Кобилиця (виступи буковинських селян) та Олекса Довбуш (рух опришків) — це ватажки та учасники народних соціальних повстань, що були безпосередньо направлені проти кріпацтва та свавілля землевласників

9. Учень має пояснити, що створення «Русалки Дністрової» було продиктовано ідеями романтизму, прагненням пробудити національну свідомість галицьких українців та запровадити живу народну мову в літературу. Учень має наголосити на перешкодах: сувора австрійська цензура, заборона на друк кирилицею та протидія консервативного духовенства, через що альманах довелося видати в Буді (1837 р.), а більшість накладу було конфісковано. Учень повинен зробити висновок, що попри конфіскацію, поява альманаху стала епохальною подією – маніфестом національного відродження в Галичині. (0-10 балів)

10. На зображеннях: 1. Парова машина; 2. Фабрика; 3. Паротяг. Поняття, що їх об'єднує – промисловий переворот (індустріальна революція). Учень має визначити часові рамки: кінець XVIII – XIX ст. (для України – з 1830-1840-х рр.). Учень повинен вказати на ключовий вплив цього явища: перехід від аграрного суспільства до індустріального, заміну ручної праці машинною. У соціальній структурі це призвело до інтенсивної урбанізації та формування нових суспільних класів: буржуазії (підприємців) та пролетаріату (найманих робітників). (0-15 балів)